
МЕДИЧНА ОСВІТА

© Лещенко Т. О.

УДК 161.2 + 81'38

Лещенко Т. О.

СТИЛІСТИЧНА САМОБУТНІСТЬ І ВНОРМОВАНІСТЬ МОВНИХ ЗАСОБІВ НАУКОВОГО ТЕКСТУ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ЯКОСТІ НАУКОВОЇ СТАТТІ

Вищий державний навчальний заклад України

«Українська медична стоматологічна академія» (м. Полтава)

tetyana.57@ukr.net

Вступ. Сучасна медицина стрімко розвивається в пошуках і впровадженні новітніх технологій, обладнання, ліків. Тому обізнаність лікаря-науковця і лікаря-практика із сучасними науковими здобутками, які оприлюднюються насамперед у науковій періодиці, має стати невід'ємною частиною його професійної компетентності, а отже, конкурентоспроможності в умовах ринкових відносин у медицині. Наш багаторічний досвід редакторської роботи з науковими статтями свідчить, що часто дослідникам-авторам бракує влучного, точного слова для характеристики основних складових наукової статті; мова багатьох наукових праць одноманітна, примітивна, збіднена. Натомість підкреслимо, що і науковому стилю сучасної української мови попри нормативно задекларований високий ступінь стандартизованості властивий широкий спектр виражальних засобів, вправне володіння якими надасть науковій праці ексклюзивності, вишуканості, яскравості, національно-стилістичної самобутності, допоможе виконати її функції – інформативну, епістемічну (наукове тлумачення явищ, з'ясування, обґрунтування гіпотез, класифікація понять, систематизація знань), гносеологічну (пізнавальну, спрямовану на розширення знань читача), функцію впливу (прагнення автора переконати читачів у правильності своєї позиції), функцію аргументованого доказу.

Усім вищезазначеним зумовлена **актуальність теми** нашого дослідження.

Мета дослідження: висвітлити жанрово-змістову, структурну, стилістичну і лексико-граматичну специфіку наукової статті медичного змісту як цілісного наукового твору; охарактеризувати найтипівші мовні помилки наукових статей; розширити уявлення науковців-медиків про науковий стиль української мови, мовні засоби наукового тексту; сприяти формуванню в науковців-початківців стилістичної компетенції у володінні науковою мовою, виробленню потреби в нормативному вживанні

мовних засобів наукового стилю української мови; формуванню мовного смаку і тонкого мовного чуття, критичного ставлення до ненормативної лексики.

Результати дослідження

Відомо, що **наукова стаття** – це вид наукової публікації, в якому висвітлено остаточні або проміжні результати дослідження, обґрунтовано методи і способи їх отримання, окреслено перспективи подальших досліджень. Науковій статті як жанру наукового стилю української мови притаманні «характерні мовні засоби, терміни, спеціальна фразеологія, складні синтаксичні конструкції; повні речення; логічність, точність, обґрунтованість викладу» [4].

За **змістом** наукові статті бувають: власне наукові (виклад основних результатів дослідження); науково-популярні (орієнтовані на широке, а не вузькоспеціалізоване професійне коло); науково-навчальні та науково-методичні.

За **способом висвітлення матеріалу**: оглядові (характеризують стан і перспективи наукових досліджень у певній галузі); проблемні (містять аналіз вузькоспеціалізованої проблеми, яка не отримала повного розв'язання); методологічні (обґрунтовують методологію розв'язання проблеми).

Найприкметніша жанрово-структурна риса наукової статті – логічний, чітко структурований виклад у формі опису ознак, міркувань і доказів. Наукова стаття – це цілісний науковий твір. Охарактеризуємо її найважливіші структурно-жанрові ознаки і мовні засоби досягнення цієї цілісності.

Структурна цілісність наукової статті полягає в поєднанні її компонентів між собою за змістом за допомогою відповідних слів: такий, зазначений, аналогічний, подібний. Логічну зв'язність наукового тексту забезпечують мовні одиниці, що виражають причину і наслідок (*тому що; зважаючи (з огляду) на це; через те що*); умову (*завдяки тому що*) і наслідок (*оскільки; внаслідок цього; у зв'язку з цим; згідно з цим; у цьому разі; за таких умов; на цій підставі*).

Змістова членованість статті забезпечується спеціальними засобами, які вказують на послідовність розвитку думки (*насамперед, далі, потім*); перехід від однієї думки до іншої (*розглянемо; зупинимось на...; розглянувши..., перейдемо до...; слід наголосити, що...; варто зазначити, що...*); висновок (*отже; підсумуємо, підіб'ємо підсумки*).

Базова структурна одиниця тексту, а особливо наукового, – це абзац. Правильне членування тексту на абзаци свідчить про рівень логічного мислення автора, завершеність міркувань. Головна вимога до формування абзацу – кожний абзац має розвивати думку попереднього, впливати з нього і бути пов'язаним із наступним. Абзац може складатися навіть з одного речення, якщо йому надають особливого значення. Перехід від одного абзацу до іншого зазвичай означає перехід до нової думки.

Для наукової статті нормами передбаченій **високий ступінь стандартизованості структури** і мовного оформлення завдяки використанню ситуативних кліше, які увиразнюють уявлення про зміст наукового тексту. Але сучасна українська мова володіє потужним арсеналом увиразнення навіть стандартизованого наукового стилю, створення індивідуального авторського стилю, що, звісно, сприятиме кращому виконанню всіх вищезгаданих функцій наукової статті. Охарактеризуємо мовні засоби увиразнення основних стандартизованих частин наукової статті.

Для **обґрунтування вибору теми** та її **актуальності** використовують такі мовні засоби: *проблема гостра; проблема... має першорядне, наукове, теоретичне, практичне значення; проблема актуальна, цікава, не втратила свого значення; уважного ставлення дослідників останнім часом вимагає питання; посилену увагу дослідників привертає...; заслуговує на особливу увагу; проблема... не була об'єктом спеціального дослідження*. Обґрунтовуючи актуальність наукової проблеми, нерідко плутають, наприклад, слова *суперечність* і *протиріччя*, тоді як останнє не характерне для української мови, як і словосполучення *в першу чергу*, – натомість слід уживати синоніми *насамперед, передусім, найперше*.

Для **огляду літератури** характерні такі мовні кліше: *з указаної (названої, цієї) проблеми відома низка праць; наявна велика кількість публікацій; недостатня кількість наукових праць, досліджень; прийнято вважати, що; загальновідомо, що; цих поглядів дотримується (дотримуються); ми згодні (не погоджуємося) з думкою (поглядами) автора*.

Статтю, яка повністю присвячена огляду літератури з відповідної теми, увиразнюють такі мовні засоби: *автор розглядає, розкриває, висвітлює, порушує (а не піднімає!), розв'язує проблему; вважає, зазначає; наголошує; автор стверджує, аналізує, характеризує, переконливо доводить, порівнює, зіставляє, з'ясовує, посилається на, наголошує на важливості; автор припускає, пропонує, висловлює припущення; автор заперечує, стверджує, спростовує, критично ставить*.

Огляд літератури закінчується **висновками і пропозиціями** щодо завдань, які необхідно дослідити в контексті виконуваної роботи. Мовні кліше

цього складника такі: *на нашу думку; ми вважаємо, що; за результатами дослідження ми дійшли висновку, що; результати дослідження дозволяють нам висловити такі припущення*.

Для формулювання **мети** дослідження використовують такі конструкції: **провідна мета; праця присвячена вивченню, розгляду, дослідженню, вирішенню...; мета статті – дослідити..., простежити..., визначити..., підсумувати..., систематизувати..., схарактеризувати..., експериментально перевірити...** тощо.

Завдання дослідження в сукупності мають давати уявлення, що слід зробити **для досягнення** (не «реалізації» чи «вирішення») **мети**. Серед мовних засобів оформлення завдань переважають дієслова *дослідити, вивчити, проаналізувати, визначити, встановити, обґрунтувати, виявити, довести, апробувати; поставлена мета зумовила вирішення таких завдань; згідно з поставленою метою визначені завдання дослідження*.

У науковій статті важливо показати відмінність одержаних результатів від відомих раніше, описати **ступінь наукової новизни**, тому слід уживати такі мовні одиниці: *уперше одержано, вдосконалено, досліджено, узагальнено, визначено, встановлено, дістало подальший розвиток*.

Пункт **«Використовувані методи»** може містити такі кліше: *для вирішення поставлених завдань використовували такі методи дослідження; для досягнення мети дослідження використовували комплекс методів; у процесі дослідження використовували методи, адекватні предмету і завданням дослідження*.

Пункт **«Практичне значення»** допоможуть урізноманітнити такі словосполучення: *практичне значення роботи полягає в можливості впровадження її результатів у...; практична цінність дослідження визначається безпосереднім зв'язком його результатів із практичною охороною здоров'я; практична цінність одержаних результатів визначається можливістю їх використання в...*

Для складника наукової статті **«Результати дослідження та їх обговорення»** характерні:

- вираження часової співвіднесеності та порядку викладу: *насамперед; передусім; перш ніж; спочатку; раніше; поряд із цим; надалі;*
- причинно-наслідкові та умовно-наслідкові зв'язки, які виражаються такими мовними формулами: *тому; тому що; оскільки; завдяки тому, що; звідси впливає; зважаючи (з огляду) на це; через це; через те що; відповідно до цього; згідно з цим; у цьому (такому) разі; є підстави вважати;*
- заперечення, зіставлення і протиставлення: *але; однак; проте; напровагу; з іншого боку; натомість; водночас; тоді як; крім того;*
- визначення ступеня вірогідності наукових даних: *очевидно; безумовно; без сумніву; безперечно; напевне; безумовно, що; є очевидним, що; немає сумнівів щодо; ці факти переконують у тому; результати дослідження підтверджують правильність висловлених припущень*.

Висновки мають відповідати змісту і містити стислу і конкретну інформацію про результати виконаної роботи. Мовні кліше цієї частини наукового тексту можуть бути такі: *за результатами дослідження виявлено та обґрунтовано...; наше дослідження дало можливість дійти таких (відповідних) висновків; з'ясовано, що; отже, можна дійти висновку, що...; зважаючи на викладене вище; підсумовуючи, є підстави твердити, що...*

Особливої уваги в науковій статті потребують і записи **цифрової інформації**. Наводимо найголовніші вимоги до цього виду запису.

Якщо однозначне число супроводжується найменуванням одиниць виміру, воно пишеться цифрами (*У хворих на цукровий діабет кількісний склад мікрофлори після 1 місяця користування знімними протезами зростає і через 6 місяців залишався практично без змін*).

Складні й складені числівники зазвичай записують цифрами, крім випадків, коли ними починається речення (пор.: *Було обстежено 28 пацієнтів із 2 групи і Двадцять вісім пацієнтів із 2 групи було обстежено протягом тижня*).

Складні слова, перша частина яких – цифрове позначення, можна записувати комбіновано: *20-відсотковий і 20%; доказова медицина не є стовідсотковою гарантією від лікарських помилок; діти 5-річного віку і діти п'ятирічного віку*.

Числівники, записані римськими цифрами, вводяться в текст без відмінкових закінчень (*У другій половині XX століття зубопротезування вийшло на вищий якісний рівень*).

Вважаємо, що для надання науковому тексту чіткості, лаконічності та прозорості як найхарактерніших його рис не варто записувати з відмінковими закінченнями і числівники арабськими цифрами.

Важливо пам'ятати і про синтаксичні особливості наукової статті – широке використання означено-особових, узагальнено-особових, безособових речень, які активізують читача і спонукають до осмислення матеріалу: *Пропонуємо використовувати...; З'ясуємо це питання детальніше; З цим висновком важко погодитися; Важливо наголосити, що...*

Особлива роль у науковому стилі належить безособовим реченням із присудком, вираженим дієслівною формою на **-но, -то**, й об'єктом – прямим додатком у формі іменника в знахідному відмінку без прийменника, наприклад: *застосовано метод ЕМГ-дослідження для вивчення функціонального стану жувальних м'язів; шляхом експериментального мікробіологічного дослідження in vitro обґрунтовано антибактеріальну і протигрибкову активність ефірної олії, отриманої з листя і суцвіть шавлії мускатної*.

Пунктуаційні особливості полягають у тому, що крапку не ставимо після заголовків (назв розділів і підрозділів), підписів під рисунками, схемами, графіками, а також у таблицях після цифр на позначення № у першій колонці та між окремими пунктами.

Велике значення в структурі наукової статті має її **анотація (резюме)**. Показники рівня якості анотації – це стислість і точність інформації про ановане джерело, а також оформлення відповідно до чинних мовних норм. Найпоширеніші помилки в складанні

анотації – повтор інформації, зайві фрази, складні конструкції. У резюме насамперед слід використовувати такі кліше-дієслівні форми: *висвітлено, з'ясовано, акцентовано, проаналізовано, досліджено, встановлено, виявлено, систематизовано*.

Підкреслимо, що, готуючи науковий текст, автор обов'язково мусить урахувати особливості стилістичних, лексичних, морфологічних, синтаксичних, фразеологічних норм літературної мови. Оскільки на мовну особистість, і науковця-медика зокрема, в Україні потужно впливають суспільно-політичні обставини, територіальне оточення, на жаль, за нашими спостереженнями, сучасні автори наукових праць далекі від належного рівня знань норм української мови. Тому зосередимо увагу на найпоширеніших мовних помилках, які зустрічаються в наукових статтях (**таблиця**).

З **таблиці** видно, що головною причиною типових мовних недоліків у наукових текстах досі залишається калькування з російської мови, так званий «суржик», який рясно засмічує і розмовно-побутовий стиль: *тезиси (потрібно тези); накінець (отже); вияснити (з'ясувати); звідки витікає (звідки випливає); в кінці кінців (зрештою, нарешті)* і т.п.

До типових помилок у наукових текстах належить також нечітке розрізнення паронімів (слів, близьких за звучанням, але різних за значенням). Так, поширене в наукових статтях слово **зумовлювати** означає «бути причиною чогось, призводити до чогось, викликати щось; будучи умовою існування, розвитку, формування чогось, визначати його характер, якість, специфіку» [2, т.1, с.781] (*каріозні руйнування апроксимальних поверхонь коронок тимчасових і постійних зубів зумовлюють медіальний зсув позаду розташованих зубів, укорочення зубної дуги, неправильне положення окремих зубів, їх ретенцію, порушення прикусу; генетично зумовлені модифікації і под.*). Слово **обумовлювати** означає «ставити в залежність від певних умов, обставин; визначати умови, термін чогось» [2, т.2, с.426] (*терміни експерименту були обумовлені з керівництвом перинатального центру*).

Не можна ототожнювати слова **напря́м** і **напрямо́к**. У переносному значенні, коли йдеться про шлях розвитку, перспективи досліджень, а також про наукову школу, течію, угруповання [2, т.2, с.296], уживають слово **напря́м** (*Скорочення часу лікування і кількості відвідань у процесі лікування – перспективний напрям у ортодонції*). Щодо лінії фізичного руху на невеликих відстанях слід використовувати слово **напрямо́к** (*волокна нейронів третього порядку йдуть у напрямку від таламуса до постцентральної звивини кори головного мозку*).

Не варто плутати й слова **запитання** і **питання**. **Запитання** – це словесне звертання до когось, яке потребує відповіді, або запит, вимога, прохання дати якісь відомості, роз'яснення з приводу чогось [2, т.1, с.716]. Слово **питання** в науковому стилі слід уживати зі значенням «положення, справа, предмет, які вимагають розв'язання, обговорення, уваги; проблема» [2, т.2, с.629] (*питання про методи вимірювання адаптаційно-компенсатор-*

Найпоширеніші мовні помилки в наукових статтях

Так уживають	Так правильно
Наукова робота (роботи)	Наукова праця (праці)
Задачі дослідження	Завдання дослідження
Ведуча організація	Провідна організація
Об'єм досліджень	Обсяг досліджень
Вищий учбовий заклад	Вищий навчальний заклад
У першу чергу	Насамперед
Піднімати проблему	Порушувати проблему
Вирішувати проблему	Розв'язувати проблему
Велика проблема	Гостра, нагальна, актуальна
Великий внесок	Вагомий внесок
Великий потенціал	Потужний потенціал
Привести приклад	Навести приклад
Підводити підсумки	Підбивати підсумки, підсумовувати
Прийти до висновку	Дійти висновку
Завідуючий кафедрою (відділом)	Завідувач кафедри (відділу)
Відзив на дисертацію	Відгук на дисертацію
Розмір статті	Обсяг статті
Робити акцент	Наголошувати
Повинен бути	Має бути
До таких...відносяться	До таких... належать
Слід відзначити	Слід зазначити
Представляє собою	Становить
Співпадають думки	Збігаються думки
Приведені показники	Наведені показники
При розгляді	Розглядаючи
При огляді	На огляді
По закінченню дослідження	Закінчивши дослідження
Виключно	Винятково, тільки
У той час як	Тоді як
У силу того що	Через те що
З того часу як	Відтоді як
Так як	Оскільки; тому що
Разом із тим	Водночас
Не дивлячись на	Незважаючи на; попри те, що
У цьому (минулому) році	Цього (минулого) року
Називати по імені та по батькові	Називати на ім'я та по батькові
Під редакцією професора	За редакцією професора
Обрахувати за формулою	Обчислити за формулою
Таким чином (узагальнення)	Отже
Головна мета	Провідна мета
У результаті дослідження	За результатами дослідження
Приведений на рисунку	Зображений (показаний)
Наступне дослідження	Подальше дослідження
Наступні ознаки (характеристика, класифікація, погляди, визначення і т.п.)	Такі ознаки (характеристика, класифікація, погляди, визначення і т.п.)
Ведучий спеціаліст	Провідний спеціаліст
Виключення (з правила)	Виняток із правила
Діюче законодавство (правила, програми, класифікація)	Чинне законодавство (правила, програма, класифікація і т.п.)
Знаходилися під диспансерним спостереженням	Перебували під диспансерним наглядом
Кінцевий діагноз	Остаточний діагноз
Попередити хворобу	Запобігти хворобі
На сьогоднішній день	Нині, натепер
Область медицини	Галузь медицини

Найпоширеніші мовні помилки в наукових статтях

Так уживають	Так правильно
Область серця	Ділянка серця (будь-яка інша анатомічна)
Звертатися за медичною допомогою	Звертатися по медичну допомогу
Приймати участь	Брати участь
Слабість	Квоість
Сумісні заходи	Спільні заходи
У подальшому	Надалі
Протікання хвороби	Перебіг хвороби
Хворий карієсом	Хворий НА карієс (і на будь-яку іншу хворобу)
Ряд дослідників (експериментів, ознак, властивостей, характеристик і т.д.)	Низка дослідників (експериментів, ознак, властивостей, характеристик і т.д.)
Дана патологія (властивість, характеристика, особливість, дослідження і т.п.)	Ця (така) патологія (властивість, характеристика, особливість, дослідження і т.п.)
Існує думка (твердження, класифікація і т.д.)	Відома думка (твердження, класифікація і т.д.)
Провідне (важливе) місце	Чільне місце
Звертає на себе увагу	Привертає увагу
Приділити велику увагу	Звернути посилену увагу
Другорядні результати (рос. – косвенные)	Побічні результати
Ми рахуємо, що	Ми вважаємо , що
Згідно класифікації (плану, наказу, графіка і т.д.)	Згідно з класифікацією; відповідно до класифікацією; за класифікацією
В стадії	На стадії

них можливостей пародонта опорних зубів досі залишається недостатньо дослідженим).

У наукових текстах часто плутають прийменники **з огляду** і **з погляду**. Зі значенням «через те що», «зважаючи на те що» слід уживати прийменник **з огляду**. Наприклад: з огляду на низький рівень дослідженості ми поставили за мету визначити основні етіопатогенетичні передумови виникнення непереносимості сплавів металів ортодонтичних апаратів та зубних протезів. Інше значення («на думку когось») передає прийменник **з погляду**: з погляду Курякіної Н.В., мікроорганізми виділяють хейлатори, які є основним чинником декальцинації та подальшого руйнування кістки альвеолярного відростка.

Серед поширених помилок у мові медицини виокремлюється питання логіко-семантичних помилок, сполучуваності слів, зокрема прикметників з іменниками. В українській мові є низка іменників, які вимагають уживання тільки відповідних прикметників.

Наводимо найуживаніші словосполучення в науковій мові медицини, де неправильно і дуже поширено вживають прикметник **«великий»**:

важлива роль (знімних пластинкових протезів у повноцінному та якісному відновленні жувальної ефективності); **вагомий** внесок (учених-стоматологів ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» в розвиток вітчизняної імплантології); **потужний** арсенал (методів бактеріологічного дослідження протезного ложа); **багатий** досвід (полтавської стоматологічної школи в лікуванні карієсу); **широкий** спектр (наукових досліджень полтавських стоматологів у галузі дитячої стоматології); **широкий** діапазон (проблем, які розв'язуються в дисертаційному дослідженні); **висока** концентра-

ція (кальцію); **високий** уміст (фтору в питній воді в Полтавській обл.); **висока** температура; **високий** відсоток (лівобічних наскрізних незрощень піднебіння); **висока** частота (виявлення захворювання на СНІД); **висока** ефективність (використання приладу «Periotest» для визначення в'язко-еластичних властивостей тканин пародонта); **високий** рівень (ураженості карієсом і його ускладненнями в регіоні з **високим** умістом фтору в питній воді); **висока** вірогідність (результатів дослідження); **висока** ймовірність (розвитку ускладнень після повної втрати зубів); **високий** ризик (захворіти на гепатит); **гостра (актуальна)** проблема стоматології – застосування СІЦ як перспективних матеріалів із широкими показаннями до застосування; **широкий** вибір (лапароскопічного обладнання).

Натомість правильно: **велике** значення (має підвищення ефективності ортопедичного лікування хворих із дефектами коронок зубів незнімними конструкціями зубних протезів шляхом виявлення найхарактерніших ускладнень із боку маргінального пародонта опорних зубів); **велика** (мала) кількість (досліджень висвітлює стан жувального апарату після повної втрати зубів).

Дотримуватися слід і чітких норм сполучуваності окремих іменників, найуживаніших у мові наукового та офіційно-ділового стилів, із дієсловами:

- **знання – засвоюють, здобувають, поглиблюють** (а не набувають);
- **навички – опановують** (а не оволодівають), навички **вдосконалюють, формують**;
- **досвідом – збагачуються, обмінюються**; досвід **переймають**;
- **освіту - здобувають**;
- **їжу, ліки – вживають** (а не приймають);

- **пацієнтів - приймають;**
- **попит – зростає** (на ортодонтичну допомогу й імплантологію) чи **знижується** (а не збільшується чи зменшується);
- **тенденцію – помічають**, а не «відмічають» чи «відзначають».

Типовими і дуже поширеними в науковому стилі медицини є словосполучення іменника з прийменником, які виражають періодичність уживання ліків, оглядів, контрольних досліджень і т.д. У такому разі слід уживати прийменник **за**, а не *на*, адже «відрізок часу, протягом якого що-небудь відбувається, в українській мові виражає зворот із прийменником **за**. Прийменник *на* вживається у фізиці (п'ять кг на один сантиметр)» [3]. Тому правильно, наприклад: «БД «OsteoPlus» компанії «NSP», США – по 2 таблетки 2 рази **за день** під час їди протягом 20 днів із моменту репозиції та фіксації фрагментів» [1].

Нарешті, поширеною стилістичною помилкою наукових текстів, якої слід уникати авторам, є впровадження в речення суб'єкта дії у формі іменника чи займенника в орудному (а не в називному) відмінку: *нами обстежені* і т.д. **Правильно:**

Протягом 2009-2010 рр. **ми обстежили** 156 пацієнтів із непереносимістю сплавів металів; **Ми проводили** ортопедичне лікування знімними пластинковими протезами 54 пацієнтів, які хворіють на цукровий діабет; Л.М. Перзашкевич **запропонував** (а не Л.М. Перзашкевичем запропоновано) електронний динамометр і под.

Висновки

Для ефективної наукової діяльності в сучасній медицині науковцю, особливо початківцю, не досить мати глибокі спеціальні знання, досконало володіти методологією наукового пошуку, вміннями здобувати, аналізувати, систематизувати наукові факти. Не менш важливі при цьому ґрунтовна мовнокомунікативна підготовка, вільне володіння нормативною національною науковою мовою в усній і письмовій формах, адже вони є складовими високої культури наукової мови і професійної компетентності.

Перспективи подальших досліджень – визначити мовну специфіку статей із різних галузей медицини.

Література

1. Нагірний Я.П. Вплив «Ентеросгелю» і біологічно активної добавки «OsteoPlus» на показники імунного статусу у хворих із травматичними переломами нижньої щелепи / Я.П. Нагірний // Український стоматологічний альманах. – 2011. – № 3. – С. 37.
2. Новий тлумачний словник української мови / [уклад. В.В. Яременко, О.М. Сліпушко] : у 3-х т. – К.: Аконті, 2001.
3. Паламар Л.М. Мова ділових паперів / Л.М. Паламар, Г.М. Кацавець. – К.: Либідь, 1993. – С. 76.
4. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення / С.В. Шевчук. – К.: Вища школа, 1997. – С. 9.

УДК 161.2 + 81'38

СТИЛІСТИЧНА САМОБУТНІСТЬ І ВНОРМОВАНІСТЬ МОВНИХ ЗАСОБІВ НАУКОВОГО ТЕКСТУ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ЯКОСТІ НАУКОВОЇ СТАТТІ

Лещенко Т. О.

Резюме. Висвітлені жанрово-змістові, структурні та мовні особливості наукової статті як самостійного цілісного наукового твору; на матеріалі мови медицини охарактеризовані типові мовні помилки в наукових статтях.

Ключові слова: наукова стаття, медицина, норми української мови.

УДК 161.2 + 81'38

СТИЛИСТИЧЕСКАЯ САМОБУТНОСТЬ И НОРМИРОВАННОСТЬ ЯЗЫКОВЫХ СРЕДСТВ НАУЧНОГО ТЕКСТА КАК ДЕТЕРМИНАНТА КАЧЕСТВА НАУЧНОЙ СТАТЬИ

Лещенко Т. А.

Резюме. Рассмотрены жанрово-содержательные, структурные и языковые особенности научной статьи как самостоятельного научного труда; на материале языка медицины охарактеризованы типичные языковые ошибки, встречающиеся в научных статьях.

Ключевые слова: научная статья, медицина, нормы украинского языка.

UDC 161.2 + 81'38

STYLISTIC IDENTITY AND ROLE OF THE LANGUAGE AS A DETERMINANT OF SCIENTIFIC TEXT

Leshchenko T. A.

Abstract. Introduction. Modern medicine headily develops in research and introduction of the newest technologies, equipment and medications. Therefore, the awareness of the physician-scientist and practical doctor with modern scientific achievements are published primarily in scientific periodicals and has become an integral part of his professional competence and hence competitiveness in the conditions of market relations in medicine.

Scientific style of modern Ukrainian language despite a set of standards has the wide range of means of expression, good possession of which will give to scientific work of exclusiveness, refinement, brightness and national stylistic identity that will help to execute the functions – informative, epistemicheskyy, gnoseological, influence function and function of the reasoned proof.

All of the above is due to the relevance of the research topic.

Research aim: to highlight genre-substantive, structural, stylistic and lexico-grammatical scientific articles of medical contents as the holistic scientific works; to characterize the most typical language mistakes of research papers; to expand the knowledge of medical scientists about the scientific style of Ukrainian language; to promote the formation of young scholars stylistic competence in the possession of scientific language, the formulation of requirements in the normative use of language means the scientific style of Ukrainian language, development of language and the subtle taste of the language.

The results of the research. Research paper is a type of scientific publication, which reflects the final or intermediary results of the proved methods and methods for their preparation, outlined prospects for further research. The content of the scientific article are: the actual science (a summary of the main results of the research); popular science (focused on the broad, not the narrow professional circle); scientific-educational and scientific-methodical.

According to the method of describing material: survey (describe nowadays and prospects of scientific research in a certain field); the problem (provide analysis of specialized problems, which have not received the full decision); methodological (underpinning methodology of the solution).

The most remarkable genre-structural feature of scientific articles are logical, clearly structured presentation in the form of descriptions of signs, reasoning and evidence. The scientific article is a complete research work. Characterized by its critical structural features and the genre in Ukrainian to achieve this integrity.

Conclusions

For effective research activities in modern medicine, especially for beginner, is not enough to have deep technical knowledge, to master the methodology of scientific research, the ability to extract, analyze and organize scientific facts. No less important is this substantial monocombustion training, fluency in the national normative scientific language in oral and written forms, because they are components of high culture of scientific language and professional competence.

Keywords: scientific article, medicine, norms of Ukrainian language.

Стаття надійшла 24.03.2016 року